

Kirjallinen vastaus Anders Erikssonin (ÅF) kysymykseen
ruokahävikistä

Viite: E 25/2013

Anders Eriksson (ÅF) on esittänyt Pohjoismaiden ministerineuvostolle kaksi kysymystä:

- 1) Mitä tavoitteita ruokahävikkiä käsittelevän esitteen avulla on saavutettu? Onko sen avulla saavutettu ruoantuottajia, ravintoloita ja kuluttajia?
- 2) Onko puheenjohtajamaa laatinut konkreettisempia ja yksityiskohtaisempia jatkosuunnitelmia tavoitteena vähentää ruokahävikkiä Pohjoismaissa ja tehdä siitä tavaramerkki, josta voimme olla ylpeitä?

Anders Erikssonin mainitsema esite on mitä todennäköisimmin Pohjoismaisen jäteryhmän (NAG) vuonna 2012 julkaisema "Älä heitä ruokaa roskeen – opas kannattavaan ja ympäristöä säästävään suurkeittiötoimintaan". Oppaassa on käytännön neuvoja suurkeittiöiden ruokahävikin ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Siinä kerrotaan, miten vähentämällä pois heitettävän ruoan määrää yritykset voivat säästää sekä rahaa että ympäristöä. Oppaassa annetaan myös neuvoja, miten työn organisoinnilla ja työntekijöiden motivoinnilla voidaan ehkäistä ruokahävikkiä.

Ruotsin luonnonsuojeluviraston mukaan oppaan vaikutuksia ei ole selvitetty, mutta siitä on eri yhteyksissä saatu myönteistä palautta.

Pohjoismaiden poliitikot ovat yhtä mieltä siitä, että ruokahävikkiä on vähennettävä. Monessa Pohjoismaissa ruokahävikin vastaista työtä on tehty jo useita vuosia. Ruokahävikki on tärkeä kysymys myös EU:ssa. Myös YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön FAOn sekä OECD:n työssä ruokahävikin vähentäminen on keskeisellä sijalla.

Ruotsin puheenjohtajakauden aikana vuonna 2013 jatketaan pohjoismaista yhteistyötä ruokahävikin vähentämiseksi. Työtä tehdään muun muassa sektorienvälisen hankkeen kautta, joka rahoitetaan vuoden 2013 priorisointibudjettiin kuuluvan vihreän kasvun erästä. Ruotsin elintarvikevirastolla on vastuu hankkeen suunnittelusta ja toteutuksesta.

Elintarvikevirasto vastaa myös siitä, että hankkeessa huomioidaan pohjoismainen hyöty ja että yhteistyöhön osallistetaan kaikki asianomaiset sektorit.

Pohjoismaiden alasta vastaaville ministeriöille ja elintarvikeviranomaisille on pidetty yhteinen työpaja, jossa pyrittiin selkeyttämään hankkeen tavoitteet ja toiminnan painopistealueet. Tällä hetkellä hankkeen puitteissa suunnitellaan toteutettavaksi seuraavat osahankkeet vuosina 2013–2014:

1. Ruokahävikin yhteiset määritelmät ja mittausmenetelmät

Osahanke voidaan toteuttaa kahdessa osassa. Ensimmäisessä osassa laaditaan Pohjoismaille yhteiset määritelmät, järjestelmäraajat ja menetelmät EU-rahoitetun FUSIONS-tutkimushankkeen työn pohjalta. Toisessa osassa suunnitellaan ruokahävikin selvittäminen alkutuotannon merkittävien tuoteryhmien osalta. Selvitys edellyttää kuitenkin Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoituksen jatkumista vuonna 2014.

2. Päiväysmerkinnät

Osahanke voidaan toteuttaa kolmessa osassa. Ensin selvitetään, miten eri maissa määritellään tuotteiden säilyvyysaika, ja sen jälkeen päätetään, onko tarvetta tai mahdollisuutta laatia pohjoismaisia suuntaviivoja parasta ennen- ja viimeinen käyttöpäivä -merkintöjen käyttöön. Lopuksi voidaan järjestää kuluttajille suunnattu pohjoismainen tiedotuskampanja eri päiväysmerkintöjen eroista sekä kuluttajatutkimuksia. Kampanja edellyttää kuitenkin Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoituksen jatkumista vuonna 2014.

3. Ruokapankit – selvitys ja kokemustenvaihto

Osahankkeeseen kuuluu Pohjoismaiden välistä kokemustenvaihtoa ja niin kutsuttujen ruokapankkien perustamiseksi tehtyjen erilaisten ratkaisujen selvittämistä hyvien esimerkkien kautta. Osahankkeen tarkoituksena on muun muassa selvittää, voivatko tiukat säännöt hankaloittaa ruokapankkien perustamista. Lisäksi tarkoituksena on kehittää mittausmenetelmiä ja dokumentoida ruokahävikin vaikutuksia sekä laskea vaikutuksia talouden ja ympäristön kannalta. Osahankkeessa tarkastellaan myös aatteellisten yhdistysten, yksityisten yritysten, julkisen sektorin ja alan toimijoiden käynnistämien aloitteiden kehitystarpeita ja mahdollisuuksia.

Koska työtä tehdään sekä EU:n tasolla että maailmanlaajuisesti, Pohjoismaille on eduksi olla ajoissa liikkeellä. Yhteispohjoismainen hanke vahvistaa vaikutusmahdollisuuksiamme. Hanke antaa mahdollisuuden muodostaa yhteispohjoismainen kanta EU:n sisällä ja kansainvälisillä foorumeilla, mikä tuo maille enemmän painoarvoa verrattuna yksittäisen maan vaikutusmahdollisuuksiin. Hankkeen kautta Pohjoismaat voivat ottaa johtavan aseman ruokahävikin vähentämisessä.

Hanke on sektorienvälinen ja edistää pohjoismaista yhteistyötä kehittämällä vihreää taloutta ja kestävästä kehitystä esimerkiksi luonnonvarojen vähäisemmän kulutuksen kautta. Hanke vahvistaa yhteenkuuluvuutta ja yhteistyötä Pohjoismaiden elintarvikeviranomaisten sekä muiden toimijoiden välillä ja luo yhteistä näkemystä ruokahävikkiin. Hanke auttaa

koordinoimaan Pohjoismaiden kansallisia toimia sekä edistää kokemusten- ja tiedonvaihtoa ruokahävikistä maiden välillä.

Tukholmassa 11. kesäkuuta 2013

Eskil Erlandsson
Ruotsin maaseutuministeri